palta

5.6.2023

Ympäristövaliokunnalle

Asia: U 6/2023 vp

Paltan lausunto: Nettonollateollisuutta koskeva säädös

Tiivistelmä

- Lento- ja meriliikenteeltä edellytetään tulevina vuosikymmeninä merkittäviä kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksiä. Kestävät polttoaineet ovat tässä keskeinen keino, ja siksi niiden saatavuus ja kohtuullinen hinta ovat erittäin tärkeitä. Suomelle merkitys korostuu sijaintimme vuoksi.

- Kestävät polttoaineet ovat kuitenkin kalliita ja niiden saatavuus on rajallinen. Kysynnän odotetaan kasvavan nopeasti, joten EU:n tulee varmistaa riittävä eurooppalainen tuotantokapasiteetti.

- Valtioneuvoston tulee vaikuttaa siihen, että lento- ja meriliikenteen kestäviä polttoaineita koskevat teknologiat tunnistetaan strategisen tärkeiksi nettonollateollisuutta koskevassa säädöksessä.

Tausta

Palvelualojen työnantajat Palta ry. kiittää talousvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua Euroopan nettonollateollisuutta koskevasta säädöksestä.

Palta edustaa esimerkiksi liikenne- ja logistiikkapalveluita tuottavia yrityksiä. Palta on EK:n toiseksi suurin jäsenliitto, ja edustamme yli 2 000 jäsentämme.

Yksityiset palvelualat ovat korvaamattoman tärkeitä Suomen taloudelle, sillä ne tuottavat yli 40 % Suomen BKT:sta ja tuottivat kaksi kolmasosaa Suomen työllisyyden kasvusta vuosina 2016–2019.

Palta kannattaa kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa ja korostaa, että vihreä siirtymä tuo suomalaisyrityksille merkittäviä kasvu- ja vientimahdollisuuksia.

Lento- ja meriliikenteen päästöjä tullaan vähentämään, ja tämä vaatii suuria määriä kestäviä polttoaineita

Sekä lento- että meriliikenteessä on edessä mittava ilmastotyö tulevina vuosikymmeninä. Toimialojen kansainväliset järjestöt tavoittelevat päästöjen puolittamista meriliikenteessä ja nettonollapäästöjä lentoliikenteessä vuoteen 2050 mennessä. Myös eurooppalainen lentoliikenteen toimiala on sitoutunut samaan tavoitteeseen.

Palvelualojen työnantajat PALTA ry
Eteläranta 10, 6.krs, PL 62, 00131 Helsinki
Y-tunnus 0773798-8

palta.fi
+358 20 595 5000
info@palta.fi

EU-tasolla kyseisiin toimialoihin kohdistuu useita säädöksiä, jotka vähentävät päästöjä mutta samalla aiheuttavat merkittäviä kustannuksia. Esimerkistä käy EU:n päästökauppa, johon meriliikenne sisällytetään ja jossa lentoliikenteen maksuttomista päästöoikeuksista luovutaan lähivuosina. Lisäksi molempien alojen täytyy lisätä vaiheittain uusiutuvien tai vähäpäästöisten polttoaineiden käyttöä.

Välttämätön keino sekä lento- että meriliikenteen päästövähennyksille ovat kestävät polttoaineet, jotka voivat perustua uusiutuviin raaka-aineisiin tai jätteisiin tai olla synteettisiä. Esimerkiksi norjalaislähtöinen analyytikkofirma Rystad Energy arvioi kunnianhimoisen ilmastopolitiikan skenaariossaan, että vuonna 2050 kestävät lentopolttoaineet (SAF) ovat lentoliikenteen yleisin voimanlähde niin lyhyillä, keskipitkillä kuin pitkillläkin lennoilla.

Kestävät polttoaineet ovat kalliita ja saatavuus rajallinen – tuotantoa Euroopassa tulee kasvattaa

Sekä meri- että lentoliikenteen kestävät polttoaineet ovat fossiilisia polttoaineita kalliimpia. Liikenne- ja viestintäministeriön tilaaman selvityksen mukaan meriliikenteen tulevaisuuden polttoaineille on useita vaihtoehtoja, ja selkeää voittavaa teknologiaa ei ole tunnistettu. Lisäksi selvityksessä arvioidaan, että laivojen polttoaineenkäytön kustannustaso nousee 35—40 % vuoteen 2030 mennessä ja 70—90 % vuoteen 2040 mennessä verrattuna vuosien 2019—2022 keskimääräiseen hintatasoon.

Lentoliikenteessä tilanne on vielä haastavampi, sillä kestävä lentopolttoaine on arviolta noin 2—5 kertaa fossiilista lentokerosiinia kalliimpaa. Kysynnän arvioidaan kasvavan voimakkaasti, mikä edellyttää myös tuotantokapasiteetin nopeaa kasvattamista.

Yhdysvallat tukevat Inflation Reduction Act (IRA) -paketillaan voimakkaasti kestävien lentopolttoaineiden valmistusta. Vaikka tämä oletettavasti hyödyttää myös eurooppalaisia toimijoita ainakin jossain määrin, tulisi EU:n varmistaa riittävä eurooppalainen tuotantokapasiteetti, koska kestävät polttoaineet ovat korvaamattomassa roolissa toimialan päästövähennysten kannalta.

Suomelle asia on erityisen merkityksellinen maamme sijainnin vuoksi. Suomen tavaravienti ja -tuonti tapahtuvat valtaosin laivoilla, ja lentoyhteydet ovat välttämättömiä saavutettavuuden vuoksi. Lisäksi Suomella on maailmanluokan osaamista kestävien polttoaineiden valmistukseen liittyvissä teknologioissa, joita teknologioiden tärkeyden tunnistaminen myös hyödyttäisi.

Nettonollateollisuutta koskevassa asetuksessa on tunnistettava kestävien polttoaineiden strateginen merkitys toimialalle

Nettonollateollisuutta koskeva komission ehdotus ei valitettavasti tunnista lento- ja meriliikenteen kestäviä polttoaineita koskevien teknologioiden strategista merkitystä. Nämä teknologiat on sisällytetty nettonollateknologian määritelmään mutta ei strategisten teknologioiden listalle.

5.6.2023

Valtioneuvoston tulee jatkoneuvotteluissa vaikuttaa siihen, että mainitut teknologiat tunnistetaan strategisiksi. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi siten, että komission ehdottama suppea lista strategisista teknologioista korvataan kattavammalla ja teknologianeutraalimmalla lähestymistavalla. Jos komission ehdottama suppea lista kuitenkin säilyy asetuksessa, tulee siihen sisällyttää lento- ja meriliikenteen kestävät polttoaineet.

Sen lisäksi, että nettonollateollisuuden säädös pyrkii edistämään keskeisiä teknologioita erinäisin tavoin, säädös lähettää tärkeän signaalin investoijille. Lisäksi myöhemmin saatetaan luoda uutta lainsäädäntöä, jolla asetuksen mukaiset strategiset teknologiat asetetaan etusijalle tulevissa julkisissa rahoituspäätöksissä. Nettonolla-asetuksen tulee kestää tulevaisuutta Suomen kannalta tärkeillä toimialoilla.

Kunnioittavasti,

Tatu Rauhamäki
Johtaja, elinkeinopolitiikka

Mikko Paloneva
Asiantuntija, elinkeinopolitiikka

Palvelualojen työnantajat PALTA ry on uuden työn, digimurroksen ja tulevaisuuden työmarkkinoiden suunnannäyttäjä. Yhä nopeammin muuttuvassa maailmassa yhdistämme faktat, työmarkkinaosaamisen sekä vaikuttamisen taidot palvelutalouden ja Suomen parhaaksi. Palta on EK:n toiseksi suurin jäsenliitto ja edustamme yli 2 000 palvelualoilla toimivaa jäsentämme.